

# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002778

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



## II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панкова Олена Андріївна

2. Olena A. Pankova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8027-2406

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 13-06-2024

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

### **III. Відомості про організацію, де відбувся захист**

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** СВР 62\_5622

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний медичний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 01896866

**Місцезнаходження:** Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:**

### **IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківська медична академія післядипломної освіти

**Код за ЄДРПОУ:** 01896872

**Місцезнаходження:** вул. Амосова, буд. 58, Харків, Харківський р-н., 61176, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:**

### **V. Відомості про дисертацію**

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 76.29.29, 76.29.30, 76.29.30.41, 76.29.37.17

**Тема дисертації:**

1. Клініко-патогенетичне значення катестатину та релаксину-2 у пацієнтів з гіпертонічною хворобою у поєднанні з цукровим діабетом 2 типу
2. Clinical and pathogenetic significance of catestatin and relaxin-2 in patients with essential hypertension in combination with type 2 diabetes mellitus

**Реферат:**

1. У дисертаційній роботі досліджено питання оптимізації діагностики гіпертонічної хвороби (ГХ), поєднаної з цукровим діабетом 2 типу (ЦД2т), шляхом вивчення у даної категорії пацієнтів показників катестатину і релаксину-2 та встановлення закономірностей відповідності їх рівнів тяжкості перебігу даних захворювань, а також прогностичного потенціалу даних маркерів. У дисертаційному дослідженні визначено клініко-патогенетичне значення катестатину та релаксину-2 у пацієнтів з ГХ та ЦД2т. Встановлено достовірно нижчі рівні катестатину та релаксину-2 у пацієнтів з ГХ порівняно з практично здоровими добровольцями. Досліджено кореляційні зв'язки рівнів катестатину і релаксину-2 з антропометричними параметрами, показниками вуглеводного і ліпідного обмінів та сечовою кислотою. Виявлено асоціації рівнів катестатину з параметрами ехокардіографічного дослідження. Встановлено достовірно нижчі рівні катестатину та релаксину-2 у пацієнтів з ГХ та супутнім ЦД2т, ніж у пацієнтів з ГХ без супутнього ЦД2т. Досліджено асоціації

рівнів катестатину та релаксину-2 у плазмі крові та встановлено позитивний кореляційний зв'язок даних параметрів. Проаналізовано взаємозв'язки рівнів катестатину та релаксину-2 з параметрами домашнього самомоніторингу артеріального тиску і встановлено кореляційні зв'язки рівнів катестатину з параметрами артеріального тиску. Досліджено взаємозв'язки рівнів катестатину та релаксину-2 з параметрами електрокардіографічного дослідження. Вперше визначено рівні катестатину та релаксину-2 значущими предикторами порушення метаболізму глюкози у пацієнтів з ГХ, і рівні катестатину – незалежним предиктором серйозних серцево-судинних ускладнень ГХ, як і вік пацієнта, тривалість ГХ, наявність супутнього ЦД2т, рівні інсуліну та сечової кислоти, індекс інсулінорезистентності НОМА-IR та індекс маси міокарда лівого шлуночка. У дисертаційній роботі удосконалено наукові дані щодо впливу супутнього ЦД2т на перебіг ГХ. Розроблено опитувальник пацієнта з ГХ та обґрунтовано доцільність його застосування додатково до клінічних, лабораторних та інструментальних методів обстеження з метою додаткового збору даних та самооцінки пацієнтом наявних у нього симптомів, факторів ризику, особливостей історії захворювання та життя. Доведено доцільність проведення домашнього моніторингу артеріального тиску шляхом самомоніторингу показників артеріального тиску пацієнтами, що є компонентом селф-менеджменту ГХ та сприяє підвищенню контролю захворювання. Продемонстровано ефективність проведення оцінки якості життя пацієнтів за допомогою опитувальника SF-36 додатково до клінічного, лабораторного та інструментального обстеження. Результати дисертаційного дослідження впроваджено в практичну діяльність закладів охорони здоров'я та науково-педагогічний процес ВНЗ.

2. The dissertation investigated the issue of optimizing the diagnosis of essential hypertension (EH) combined with type 2 diabetes mellitus (T2DM) by investigating catestatin and relaxin-2 levels in this patient population and establishing patterns of correspondence between their levels and severity of these diseases, as well as the prognostic potential of these markers. The dissertation research defines the clinical and pathogenetic significance of catestatin and relaxin-2 in patients with EH and T2DM. There were established significantly lower plasma catestatin and relaxin-2 levels in patients with EH compared to healthy volunteers. Correlations of catestatin and relaxin-2 levels with anthropometric parameters, parameters of carbohydrate and lipid metabolism, and uric acid levels were established. Associations of catestatin levels with echocardiographic parameters were revealed. Significantly lower levels of catestatin and relaxin-2 were revealed in patients with EH and concomitant T2DM than in patients with EH without concomitant T2DM. The association of plasma catestatin and relaxin-2 levels was investigated and a positive correlation between these parameters was found. The relationships of catestatin and relaxin-2 levels with parameters of home blood pressure self-monitoring were investigated and correlations between catestatin levels and blood pressure parameters were established. The relationships of catestatin and relaxin-2 levels with electrocardiographic parameters were investigated. For the first time, catestatin and relaxin-2 levels were identified as significant predictors of impaired glucose metabolism in patients with EH, and catestatin levels were determined as an independent predictor of major cardiovascular complications of EH, as well as patient age, EH duration, presence of concomitant T2DM, insulin and uric acid levels, HOMA-IR index and left ventricular mass index. The dissertation has improved scientific data on the impact of concomitant T2DM on the course of EH. A questionnaire for a patient with EH was developed and the expediency of its use in addition to clinical, laboratory and instrumental investigation methods was substantiated for the purpose of additional data collection and self-assessment by the patient of his symptoms, risk factors, details of the medical history and life history. The expediency of conducting home blood pressure monitoring through self-monitoring of blood pressure indicators by patients has been proven, which is a component of self-management of EH and contributes to improving the control of the disease. The effectiveness of assessing the quality of life of patients using the SF-36 questionnaire in addition to clinical, laboratory and instrumental investigations was demonstrated. The results of the dissertation research have been implemented in the clinical practice of health care institutions and in the scientific and pedagogical process of higher education institution.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

**Підсумки дослідження:** Нове вирішення актуального наукового завдання

### **Публікації:**

1. Панкова О.А., Корж О.М. Значення катестатину та релаксину-2 у діагностиці ремоделювання міокарда в пацієнтів із гіпертонічною хворобою та цукровим діабетом 2 типу. Український терапевтичний журнал. 2023. № 4. С. 24–32. <http://doi.org/10.30978/UTJ2023-4-24>
2. Панкова О.А., Корж О.М. Взаємозв'язки параметрів домашнього моніторингу артеріального тиску та рівнів катестатину і релаксину-2 у плазмі крові у пацієнтів з гіпертонічною хворобою та цукровим діабетом 2 типу. Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. 2023. №2Б. С. 103–110. <http://doi.org/internalmed2023.02b.103>
3. Панкова О.А., Корж О.М. Роль катестатину і релаксину-2 у діагностиці гіпертонічної хвороби та цукрового діабету 2 типу: результати спостереження упродовж 12 місяців. Health and Education. 2023. № 4. С. 49–57. <https://doi.org/10.32782/health-2023.4.8>
4. Pankova O., Korzh O. Prognostic significance of catestatin in patients with primary hypertension and type 2 diabetes mellitus. ScienceRise: Medical Science. 2023. № 5 (56). С. 11–15. <http://doi.org/10.15587/2519-4798.2023.291591>
5. Pankova O., Korzh O. Plasma catestatin levels are related to metabolic parameters in patients with essential hypertension and type 2 diabetes mellitus. Heart and Vessels. 2024. Vol. 39(2). P. 144–159. <https://doi.org/10.1007/s00380-023-02318-w>
6. Панкова О.А., Корж О.М. Якість життя пацієнтів з гіпертонічною хворобою і цукровим діабетом 2 типу та її показники залежно від рівнів катестатину і релаксину-2 в плазмі крові. Сімейна медицина. Європейські практики. 2024. № 1. С. 67–74. <https://doi.org/10.30841/2786-720X.1.2024.300459>
7. Pankova O., Korzh O. Significance of plasma relaxin-2 levels in patients with primary hypertension and type 2 diabetes mellitus. Wiener Medizinische Wochenschrift. 2024. <https://doi.org/10.1007/s10354-024-01035-x>
8. Панкова О.А. Патогенетична роль катестатину в розвитку та прогресуванні гіпертонічної хвороби. Сучасні проблеми світової медицини та її роль у забезпеченні здоров'я світового співтовариства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 19-20 лютого 2021 р. Одеса, 2021. С. 65-71.
9. Панкова О. Роль релаксину-2 у регуляції вуглеводного обміну. Актуальні питання біомедичних наук: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня анатомії, м. Харків, 13 жовтня 2021 р. Харків, 2021. С. 113-115.
10. Панкова О. Релаксин-2 як один з провідних факторів модуляції метаболізму. XXVI міжнародний медичний конгрес студентів та молодих вчених: матеріали XXVI міжнародного медичного конгресу студентів та молодих вчених, м. Тернопіль, 13-15 квітня 2022 р. Тернопіль, 2022. С. 11-12.
11. Панкова О. Катестатин як предиктор розвитку гіпертонічної хвороби. XIX Міжнародна наукова конференція студентів, молодих вчених та фахівців «Актуальні питання сучасної медицини»: тези доповідей XIX Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та фахівців, м. Харків, 15-16 грудня 2022 р. Харків, 2022. С. 246-248.
12. Панкова О. Значення катестатину у діагностиці ліпідних порушень у пацієнтів з гіпертонічною хворобою. Фестиваль молодіжної науки «Медицина третього тисячоліття»: збірник тез Міжвузівської конференції молодих вчених та студентів «Медицина третього тисячоліття», м. Харків, 13-15 лютого 2023 р. Харків, 2023. С. 105-107.

- 13. Панкова О.А. Рівні катестатину у пацієнтів з гіпертонічною хворобою, поєднаною з цукровим діабетом 2 типу, які отримують антигіпертензивну терапію. Всеукраїнська науково-практична Internet-конференція з міжнародною участю, присвячена 30-річчю заснування кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НФаУ: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Internet-конференції з міжнародною участю, присвяченої 30-річчю заснування кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації НФаУ, м. Харків, 16-17 березня 2023 р. Харків, 2023. С. 78-80.
- 14. Панкова О.А. Катестатин як маркер метаболічних порушень у пацієнтів з гіпертонічною хворобою. 92-а науково-практична конференція студентів та молодих учених із міжнародною участю «Інновації в медицині та фармації»: тези доповідей 92-ї науково-практичної конференції студентів та молодих учених із міжнародною участю «Інновації в медицині та фармації», м. Івано-Франківськ, 23-25 березня 2023 р. Івано-Франківськ, 2023. С. 170.
- 15. Панкова О. Катестатин як предиктор дисглікемічних станів у пацієнтів з гіпертонічною хворобою. XXVII міжнародний медичний конгрес студентів та молодих вчених: матеріали XXVII міжнародного медичного конгресу студентів та молодих вчених, м. Тернопіль, 10-12 квітня 2023 р. Тернопіль, 2023. С. 14.
- 16. Pankova O. The detection of relaxin-2 plasma concentrations in patients with essential hypertension and type 2 diabetes mellitus. 1st International conference for young scientists «Biomarkers of civilization diseases»: Abstract book 1st International conference for young scientists «Biomarkers of civilization diseases», Bialystok, Poland, 21 April 2023. Bialystok, 2023. P. 11.
- 17. Панкова О.А. Роль катестатину у діагностиці гіпертонічної хвороби, поєднаної з цукровим діабетом 2 типу. XX Наукова конференція студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Перший крок в науку-2023»: матеріали XX Наукова конференція студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Перший крок в науку-2023», м. Вінниця, 21-22 квітня 2023 р. Вінниця, 2023. С. 618-619.
- 18. Pankova O, Korzh O. Catestatin is associated with the impairment of carbohydrate metabolism. Endocrine Abstracts. 25th European Congress of Endocrinology; (Istanbul, Turkey 13-16 May 2023). Istanbul 2023. Vol. 90. Art. P5. <https://doi.org/10.1530/endoabs.90.P5>
- 19. Панкова О.А. Релаксин-2 у ранній діагностиці гіпертонічної хвороби, поєднаної з цукровим діабетом 2 типу. XX Міжнародна наукова конференція студентів, молодих вчених та фахівців «Актуальні питання сучасної медицини»: тези доповідей XX Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та фахівців, м. Харків, 25-26 травня 2023 р. Харків, 2023. С. 79-80.
- 20. Панкова О.А., Корж О.М. Клініко-лабораторні характеристики популяції пацієнтів з гіпертонічною хворобою, поєднаною з цукровим діабетом 2-го типу, при виявленні плазмових рівнів релаксину-2. XXIV Національний конгрес кардіологів України: матеріали XXIV Національного конгресу кардіологів України, м. Київ, 19-22 вересня 2023 р. Український кардіологічний журнал, том 30, Додаток 1, 2023. С. 92.
- 21. Pankova O., Korzh O. Plasma relaxin-2 concentrations are related to parameters of glucose homeostasis in patients with essential hypertension and type 2 diabetes. 59th EASD Annual Meeting of the European Association for the Study of Diabetes: Hamburg, Germany, 2-6 October 2023. Diabetologia. 2023. Vol. 66(Suppl 1). Art. S255. <https://doi.org/10.1007/s00125-023-05969-6>
- 22. Панкова О. Асоціації рівнів катестатину з розвитком серцево-судинних ускладнень гіпертонічної хвороби. Фестиваль молодіжної науки «Медицина третього тисячоліття»: збірник тез Міжвузівської конференції молодих вчених та студентів «Медицина третього тисячоліття», м. Харків, 15-17 січня 2024 р. Харків, 2024. С. 30-31.
- 23. Панкова О.А. Катестатин як регулятор активності симпатичної нервової системи та його вплив на розвиток і прогресування гіпертонічної хвороби та цукрового діабету 2 типу. Проблеми безперервної медичної освіти та науки. 2021. № 2 (42). С. 49-54. <https://doi.org/10.31071/promedosvity2021.02.049>
- 24. Панкова О.А. Релаксин-2 – перспективний біомаркер кардіометаболічних захворювань. Міжнародний медичний журнал. 2022. № 1 (109), Т. 28. С. 11-16. <https://doi.org/10.37436/2308-5274-2022-1-2w>

- 25. Панкова О.А. Роль катестатину у регуляції метаболічних розладів. Медична наука України. 2022. № 18 (2). С. 69–78. <https://doi.org/10.32345/2664-4738.2.2022.09>
- 26. Панкова О.А. Потенціал катестатину у діагностиці серцево-судинних захворювань: сучасні дані та перспективи. Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. 2022. №2. С. 43–48. <https://doi.org/10.15407/internalmed2022.02.043>

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впроваджено

**Зв'язок з науковими темами:** 0117U000592; 0123U103117

## **VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Корж Олексій Миколайович
2. Oleksii M. Korzh

**Кваліфікація:** д.мед.н., професор, 14.01.11

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-6838-4360

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний медичний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 01896866

**Місцезнаходження:** Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:**

## **VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів**

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Коваль Сергій Миколайович
2. Serhii M. Koval

**Кваліфікація:** д. мед. н., професор, 14.01.11

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-8699-2324

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Державна установа "Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України"

**Код за ЄДРПОУ:** 04528465

**Місцезнаходження:** пр. Любові Малої, 2-а, Харків, Харківський р-н., 61039, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Національна академія медичних наук України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Горшунська Мар'яна Юріївна

2. Mariana Y. Horshunska

**Кваліфікація:** д. мед. н., професор, 14.01.14

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4402-9441

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

**Код за ЄДРПОУ:** 02071205

**Місцезнаходження:** майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кравчун Павло Павлович

2. Pavlo P. Kravchun

**Кваліфікація:** д. мед. н., доц., 14.01.02

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7671-1077

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний медичний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 01896866

**Місцезнаходження:** Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кочуев Геннадій Іванович

2. Hennadii I. Kochuiev

**Кваліфікація:** к. мед. н., доц., 14.01.11

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1039-7489

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний медичний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 01896866

**Місцезнаходження:** Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України

**Ідентифікатор ROR:**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
голови ради**

Кадикова Ольга Ігорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові  
головуючого на засіданні**

Кадикова Ольга Ігорівна

**Відповідальний за підготовку  
облікових документів**

Степаненко Алла Олександрівна

**Реєстратор**

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є  
відповідальним за реєстрацію наукової  
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна